
Ytringsfriheden er beskyttet af grundlovens § 77 og artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Grundlovens § 77 har følgende ordlyd:

”§ 77. Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde påny indføres.”

Ved fastlæggelsen af, hvilken nærmere beskyttelse af ytringsfriheden § 77 indebærer, foretages der almindeligvis en opdeling i henholdsvis den formelle og den materielle ytringsfrihed.

Den formelle ytringsfrihed beskytter mod foranstaltninger, der forhindrer selve offentliggørelsen af ytringer. Den formelle ytringsfrihed er beskyttet i medfør af grundlovens § 77, 2. pkt.

En materiel ytringsfrihed er udtryk for, at der for ytringer af et vist indhold eller en vis karakter ikke kan fastsættes efterfølgende sanktioner i form af f.eks. straf. Det er den overvejende opfattelse i den statsretlige litteratur, at grundlovens § 77 ikke beskytter den materielle ytringsfrihed, jf. Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret (1954), side 670, Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret (3. udg. ved Ole Espersen, 1980), side 716 og 724, Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1973), side 374, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 503 f.

EMRK artikel 10 har følgende ordlyd:

”Stk. 1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at give eller modtage meddelelser eller tanker, uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til grænser. Denne Artikel forhindrer ikke stater i at kræve, at radio-, fjernsyns- eller filmforetagender kun må drives i henhold til bevilling.

Stk. 2. Da udøvelsen af disse frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formelle bestemmelser, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig sikkerhed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.”

Ved ytringsfrihed efter EMRK artikel 10 forstås retten til at ytre sig i bred forstand, dvs. uanset ytringens indhold (satire, faglige vurderinger, politiske meningstilkendegivelser osv.) og form (tekst, tale, billeder osv.). Ytringsfriheden omfatter også meddelelse af oplysninger eller tanker gennem nonverbale handlinger og aktiviteter. Retten til ytringsfrihed omfatter også ytringer om religion og religiøse personer.

Retten til ytringsfrihed er ikke absolut. Der kan gøres indgreb i retten til ytringsfrihed, hvis indgrebet opfylder betingelserne i EMRK artikel 10, stk. 2, dvs. indgrebet skal være foreskrevet ved lov og nødvendigt (herunder egnet og proportionalt) i et demokratisk samfund til varetagelse af nærmere bestemte anerkendelsesværdige formål, herunder den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse eller for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder.

Lovgivningen indeholder en række begrænsninger af ytringsfriheden i form af bestemmelser om ansvar for ytringer.

Ytringsfrihedskommissionens betænkning nr. 1573/2020 om ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark indeholder i bilag 1 en oversigt over indskrænkninger i ytringsfriheden i Danmark, som var fastsat ved lov pr. 18. december 2019, herunder bemyndigelser til at fastsætte indskrænkninger ved bekendtgørelse. Som det fremgår heraf, fandtes der i hvert fald 425 begrænsninger i ytringsfriheden fordelt på 84 love på daværende tidspunkt.

Bla. straffeloven indeholder en række bestemmelser, som sætter grænser for ytringsfriheden. Som en ikke udtømmende opregning af eksempler kan følgende nævnes:

- I straffelovens kapitel 12 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed:
 - § 101 a, stk. 2 (om offentlig tilskyndelse til at tilslutte sig fjendtlige styrker i en væbnet konflikt, i hvilken den danske stat er part) og
 - § 110 e (om offentlig forhånelse af en fremmed nation, en fremmed stat, dens flag eller andet anerkendt nationalmærke eller De Forenede Nationers eller Det Europæiske Råds flag).
- I straffelovens kapitel 14 om forbrydelser mod den offentlige myndighed mv.:
 - § 119 (om offentlig fremsættelse af trussel om vold mod nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv) og
 - § 119 a (om krænkelse af de i § 119 nævnte personers fred ved at kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den pågældende under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme).
- I straffelovens kapitel 15 om forbrydelser mod den offentlige orden og fred:
 - § 136, stk. 1 (om offentlig tilskyndelse til forbrydelse),
 - § 136, stk. 2 (om offentlig udtrykkelig billigelse af landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.),
 - § 136, stk. 3 (om udtrykkelig billigelse af bl.a. terror, drab, voldtægt, voldshandlinger, incest, frihedsberøvelse, tvang, foreståelse af

- religiøse vielser af mindreårige og flerkoneri som led i religiøs oplæring), og
- § 137, stk. 2 (om forstyrrelse af offentlig samling af Folketinget, kommunale eller andre offentlige råd mv.).
- I straffelovens kapitel 16 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.:
 - §§ 152-152 d (om uberettiget videregivelse mv. af fortrolige oplysninger).
- I straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser:
 - § 264 d (om uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold mv.),
 - § 266 b (om offentlig fremsættelse mv. af udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges bl.a. på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering) og
 - § 267 (om fremsættelse eller udbredelse af en udtalelse eller anden meddelelse eller foretagelse af en handling, der er egnet til at krænke nogens ære).